

SVERIGES FILATELIST-FÖRENING
STOCKHOLM.

FILATELIEN

SÅSOM

NÖJE OCH STUDIUM

AF

L. HARALD KJELLSTEDT

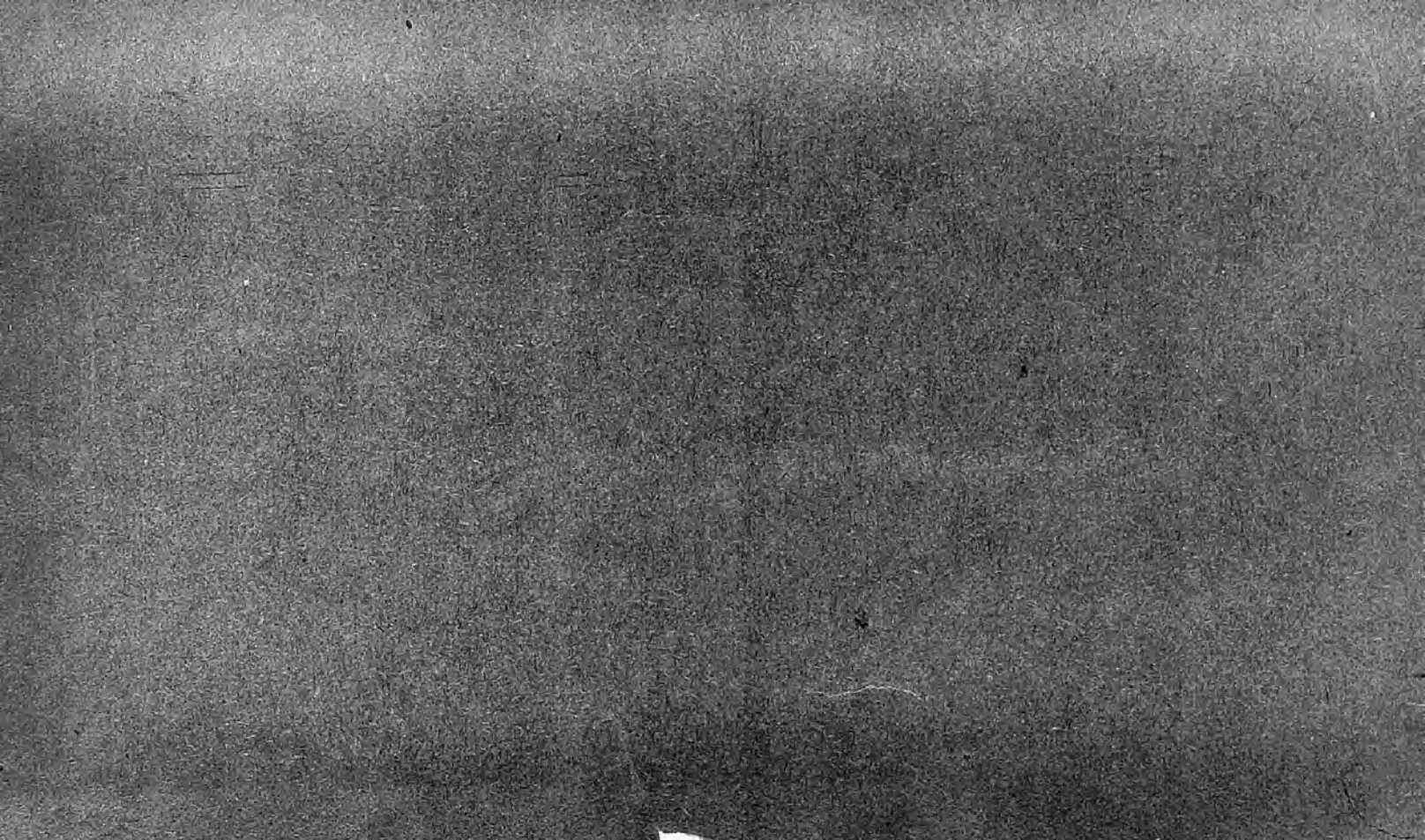
MEMBER OF SVERIGES FILATELIST-FÖRENING, ROYAL PHILATELIC SOCIETY, LONDON,
AMERICAN PHILATELIC ASSOCIATION.

UTGIFVEN AF
SVERIGES FILATELIST-FÖRENING
STOCKHOLM.

1886

STOCKHOLM
SVERIGES FILATELIST-FÖRENINGIS FÖRLAG.

SVERIGES FILATELIST-FÖRENING
STOCKHOLM.

Überreicht
von
Sveriges Filatelist-Förening

FILATELIEN

SÅSOM

NÖJE OCH STUDIUM

AF

L. HARALD KJELLSTEDT

MEMBER OF SVERIGES FILATELIST-FÖRENING, ROYAL PHILATELIC SOCIETY, LONDON,
AMERICAN PHILATELIC ASSOCIATION.

UTGIFVEN AF

SVERIGES FILATELIST-FÖRENING

STOCKHOLM.

1886

STOCKHOLM

SVERIGES FILATELIST-FÖRENING'S FÖRLAG.

Förord.

Bland de många uppgifter, som måste tillhöra en väl ordnad filatelistförening är äfven att vägleda nybörjare å det filatelistiska området. Längre har därför inom Sveriges Filatelist-Förening den önskan gjort sig gällande att genom publicerandet af en i populär form framställd rådgifvare för nybegynnare och mindre avancerade filatelisterna fylla behovet af ett arbete i berörda syfte.

Genom vår föreningsmedlem, den framstående filatelisten Rektor L. Harald Kjellstedt, som härmed bringas ett uppriktigt tack för det nu föreliggande arbetet "Filatelisten såsom nöje och studium", har föreningen blifvit satt i tillfälle förverkliga sin önskan att äfven på detta sätt bidra till den svenska filatelistiska verksamhetens höjande, och hoppas föreningen att därigenom icke blott kunna vinna nya adepter för det filatelistiska studiet, utan äfven att än mera öka intresset hos dem, som redan börjat ägna sig åt detsamma.

Stockholm i Augusti 1907

Sveriges Filatelist-Förening

Ordföranden.

I.

Vurmen att samla.

Det finnes väl näppeligen någon vurm eller "hobby" så allmänt förekommande bland de civiliserade folkens individer som vurmen för vissa föremåls samlande. För den som är dagligen sysselsatt med studier, med undervisning, med affärer eller något fysiskt ansträngande yrke är den rekreation för tanke och sinne, som utöfvandet af en dylik favoritsysselsättning medför, ej endast en välsignelse utan en nödvändighet. *Horace Greely* sade att en man hämtar sin vitalitet från sin favoritvurm, och om han ej har någon sådan, är hans roll i lifvet snart utspelad. Smaken för samlande inbegriper de mest olika föremål. Man finner samlingar af taflor, porslin, kuriositeter, antikviteter, möbler, mynt, sigill, vapen, käppar, tobakspipor, etiketter, vykort, brefkort, *frimärken* o. s. v.

Det är vurmen för samlandet af frimärken, som vi i denna lilla bok vilja sysselsätta oss med. Denna vurm kan spåras tillbaka nästan till tiden för det första frimärkets utgifvande i England år 1840 och har sedan dess erhållit en sådan enorm spridning att numera tjugotals stora handelshus, firmor och hundratals tidningar och tidskrifter uteslutande egna sig åt frimärkssamlarebehof och intressen. Hvarje kulturland äger, förutan stora antal lokala föreningar, en nationell förening som inom sig räknar de främsta och mest aktiva af detta lands samlare och kännare. Dessa föreningar hafva

sina reguliära sammanträden med föreläsningar, diskussioner och utställningar och äga vanligtvis rikhaltiga bibliotek, hvilka stå till medlemmarnas fria förfogande. Den litteratur, som uteslutande sysselsätter sig med ämnen inom frimärkssamlandet, är så rikhaltig, att ett fullständigt bibliotek af dylik litteratur skulle uppgå till flera tusen volymer.

Låtom oss finna orsaken till att denna vurm vunnit en så universal anslutning.

Den lämpar sig för alla åldrar, stånd och yrken. Skolgossen och den grånade mannen, arbetaren och fursten erfara samma intresse i samma utöfning och sträfva efter samma mål, samlandets utsträckning efter hvar och ens råd, böjelse och lägenhet. Skolgossens samling med några hundra exemplar bereder honom fullt ut samma nöje som den erfar, hvars samling fyller volym efter volym.

Den är ett nöje, som saknar motstycke i dess förmåga att leda till och väcka håg för ett systematiskt studium, att bibringa historiska och geografiska kunskaper, att utveckla färgsinnet och den artistiska smaken samt att bibringa och nödvändiggjöra vana vid omsorg och ordning.

Den utgör en kapitalinsättning, liten eller stor, hvilken efter årens lopp sällan utvisar förlust, men ofta betydlig vinst om klokt och konservativt placerad.

Den är för invaliden och enslingen en aldrig utsinande källa till nöje och tidsfördrif.

Den drager dess utöfvare från mångt annat s. k. nöje, hvars njutande kommer att lämna en bitter eftersmak och gifver åt mångt hem eller enslig kammare en dragningskraft, som förut saknats.

Den erbjuder ett fält så vidsträckt, att för den som

särskildt älskar att med sitt nöje förena djupgående studier skänkes det tillfällen till de mest omfattande eller de mest detaljerade undersökningar och forskningsrön.

Hvad annan vurm äger denna elasticitet att kunna fogas efter alla grader af smak och böjelse, från det yttligaste till det grundligaste, efter alla samhällsklasser, åldrar, kön, omständigheter och förhållanden?

II.

Hvad innebär ordet Filateli?

Upp till början af 1860-talet var samlandet af frimärken i de flesta fall ett läggande på hög af allt möjligt eller omöjligt, som kunde öfverkommas af detta material. Mången använde dem för tapetsering af rum, för dekorativa ändamål o. s. v. Ett dylikt samlande var naturligtvis meningslöst och utan nytta och såsom nöje ovärdigt en tänkande persons uppmärksamhet. Det sig ständigt ökande samlingsmaterialet nödvändiggjorde till sist dess klassificering och denna väckte uppmärksamheten på detaljer och egenheter hos materialet, hvilkas ursprung man måste finna i och för en kronologisk ordnings åstadkommande. Härmed var samlandet af frimärken inledt å en bana, hvars världsomfattande utsträckning ingen då anade. Det var sedan samlandet blifvit ett studium, som det erhöll sitt nu allmänt använda namn **Filateli**. Detta namn föreslogs af en fransk samlare, Monsieur *Herpin* i Paris, och härleder sig från det grekiska ordet *philos*, tycke för och *atelia*, befriad från beskattning. Som frimärket å ett bref befriat det-

samma från vidare beskattning är det symboliskt för innebörden af ordet *atelia* och därför är ursprungliga betydelsen af namnet filateli — tycke för frimärken. Under senare tider har ordet blifvit mer och mer identifieradt med *studiet* af frimärken, och den, som numera endast samlar utan klassificering, kan ej gerna kallas *filatelist*. »**The Standard Dictionnary**,» Förenta Staternas modernaste och främsta lexikon å engelska språket, gifver såsom förklaring på ordet filateli: "Studiet och samlandet af frimärken utgifna af publik myndighet för att indikera förut gjord betalning eller frihet från vidare beskattning". I Sverige har man gifvit namnet *filatelistika* åt samlingsmaterialet eller frimärkena. Något motsvarande ord förefinnes ej i engelska språket.

Filatelien såsom ett studium eller en sekundär vetenskap har under årens lopp vunnit allt större erkännande. De magnifika samlingar, hvilka Englands Tysklands och Förenta Staternas regeringar anskaffat, vidmakthålla och ständigt tillöka, äro ett talande bevis för filateliens kulturhistoriska intresse. Mången lefver än i den tron, att frimärkssamlandet endast är en vurm, som útöfvas under den första skoltiden. Detta är delvis sant, ty de flesta af nutidens främsta filatelister började sitt samlande i de tidiga ungdomsåren, men filatelien utöfvar en egendomlig dragningskraft å dess anhängare, och man kan, med det stora flertalet såsom exempel säga, att den som en gång blifvit filatelist också *förblifver* en sådan. I hvarje land finner man högt uppsatta och framstående män taga lifligt och aktivt intresse i filatelistiska ärenden. H. K. H. Prins Gustaf Adolf samt H. K. H. Prinsen af Wales äro hedersledamöter af *Sveriges Filatelist-Förening*, den senare är äfven Londons Kungl. Filatelistförenings (Royal

Philatelic Society) aktiva President; vetenskapsmän, läkare, militärer, tjänstemän inom alla brancher, affärsmän och lärare, alla finner man representerade i de filatelistiska föreningarnes rullor och den tid är för länge sedan svunnen, då en äldre person föredrog att samla i smyg och då filateliens ansåg det vara nödvändigt att framföra ursäkter för sin tillvaro.

III.

Filatelistika.

Frimärken förekomma antingen obegagnade eller begagnade. I senare fallet hafva de fullgjort sin uppgift att betala för ett brefs eller försändelses befordran och befinnas öfverstämplade med postexpeditionens stämpel. Från icke filatelistisk synpunkt äger ju ett obegagnadt frimärke naturligtvis det värde, som finnes å detsamma angifvet, medan ett begagnadt ju måste anses värdelöst. Inom filatelistiska kretsar är förhållandet helt annorlunda. Liksom statens betalningsgaranti å en papperssedel gifver densamma dess värde, så beror ett begagnadt eller obegagnadt frimärkes värde på dess sällsynthet. Ett i godt skick varande, begagnadt frimärkes sällsynthet eller raritet är en garanti för ett visst värde, så länge det finnes en marknad för den vara, frimärken representera. Ett obegagnadt frimärke äger ju äfven för en filatelist det värde, som finnes å detsamma angifvet, men om det dessutom är sällan förekommande, ökas dess värde i proportion til dess raritet. Ett frimärkes sällsynthet eller raritet är i första hand beroende af det antal af detsamma, som blifvit tillverkad. Om en upplaga af endast 5000 tryckts af ett

märke, har detta märke vanligtvis dubbla värdet mot ett annat, af hvilket kanske 10000 blifvit tryckta. För att illustrera hvilka värden frimärken kunna representera, vilja vi anföra de tvenne första märken, å en penny och två pence, hvilka utfärdades å ön Mauritius år 1847. (Fig. 1). Dessa märken trycktes i en upplaga af 500 hvardera och ändock har man, när detta skrives, ej kännedom om fler än 24 exemplar. I början af 1870-talet betingade de ett pris af 72⁵kr. pr st. 1896 såldes

Fig. 1.

ett par af dem för 30,240 kr. och kort efteråt, vid försäljning af en stor fransk samling såldes ett annat par för 34,560 kr. Tvenne begagnade exemplar af en penny märket såldes tillsammans år 1898 för 32,400 kr. År 1891 köpte en tysk handlande ett af dessa märken för 27,000 kr. och tillbytte sig sedan för detsamma rara dubletter från Tyska postverkets samling värderade till 33,300 kr. År 1903 hittade en skolgosse i Bordeaux, Frankrike, ett kuvert med tvenne af dessa märken, hvilka sedan såldes för 43,200 kr. Ett obegagnadt exemplar

upptäcktes 1903 i England i en skolgosses samling, som i många år legat undangömd. Dessa exemplar såldes 1905 å auktion och inropades för Prinsen af Wales samling, betingande ett pris af 26,100 kr.

Denna lilla värdestatistik kan gifva en inblick uti hvad man är villig att betala för frimärken, när dessa råka vara af sällsynt slag. När det gäller en ordnad frimärkssamling äro de vanligaste märkena lika nödvändiga som de stora rariteterna, och för filatelistiska studier erbjuda de lika intressant och skiftande material och hvad som är långt bättre — ett material, som är åtkomligt för hvem som helst.

Hvarje frimärksutgifvande land äger sina mer eller mindre sällsynt förekommande rariteter, hvilka när de finnas och erbjudas till salu betinga höga priser. Sveriges största raritet är ett 20-öres märke af 1872—78 års upplaga, å hvilket ett feltryck förekommer, så att inskriptionen under siffrorna lyder "TRETIO ÖRE" i stället för "TJUGO." (Fig. 2). Man kan lätt förstå hvilket stort antal värdefulla filatelistika, som gått förloradt jämte motsvarande penningvärde, därigenom att gammal förvarad korrespondens uppbränts eller förstörts af personer, hvilka i frimärkena endast se små värdelösa pappersbitar, hvilka ej ens förtjäna den flyktigaste uppmärksamhet.

Fig. 2.

IV.

Samlandet och Samlingen.

I månget hem finner man en cigarrlåda eller

papplåda, hvilken någon medlem af familjen en gång i tiden användt som förvaringsrum för frimärken, hvilka sålunda blifvit, mer eller mindre ändamålslost, tillvaratagna. Kan man leta fram en dylik "skatt", utgör den ett ypperligt material för samlandets början. Lägg åsido alla märken, hvilka äro på något sätt skadade, solkiga eller så starkt öfverstämplade att teckningen eller värdet därigenom gjorts otydliga. Sortera de i godt skick varande frimärkena efter de länder, från hvilka de förskrifva sig och hvarje lands märken enligt de olika, å märkena angifna, valörerna. Från hvarje valör bör sedan väljas det vackraste exemplaret och från hvarje exemplar måste allt papper, som vidlåder dess baksida, omsorgsfullt borttagas. Härmed måste försiktighet iakttagas, i all synnerhet som det finnes frimärken tryckta med flyktiga anilinfärger, hvilka upplösas i vatten. Detta är fallet med åtskilliga af Rysslands, Englands och de Engelska koloniernas märken. Förf. brukar placera märkena med deras framsida nedåt å en väl rengjord glasskifva och öfver baksidorna placera ett förut i vatten neddoppadt, rent, hvitt sugpapper, från hvilket allt öfverflödigt vatten fått afrinna. Efter en kort stund har fuktigheten genomträngt papperet å märkenas baksidor, hvarefter detsamma kan med lätthet och utan skada för märkena borttagas. Å obegagnade märken bör alltid gummit å baksidan bevaras, ty ett obegagnadt märke *med* gummi är alltid värdefullare än ett, som är detsamma förutan.

Om inga frimärken finnas till hands för en samlings påbörjande kan från hvilken frimärkshandlare som helst, ett tillräckligt antal köpas för en ringa summa. Handlanden har vanligtvis till salu paketer innehållande mindre eller större antal olika märken till varierande priser.

Sålunda är priset på ett paket innehållande 200 olika, i godt skick varande märken, ungefär 1 krona, 500 kosta ungefär 4 kr. och 1000 olika böra ej öfverstiga 15 kronor.

När materialet för en samlings påbörjande finnes till hands, gäller det att anskaffa ett album för dess placering.

Ett stort antal olika album förekomma i marknaden utgifna af inhemska och utländska förläggare växlande i priser, allt efter dess fullständighet, från 1 krona till 15 kronor eller öfver. Dessa album äro vanligtvis illustrerade med olika frimärkstyper såsom en ledning för märkenas placering.

Vid valet af ett album bör nybegynnaren noga eftertänka hvad hans resurser för samlingens ökande äro och hvad tid, omtanke och intresse han tror sig komma att skänka sitt nyvunna nöje. Ett litet ofullständigt album, som hastigt fylles och sålunda befinnes alldeles otillräckligt bör undvikas. Medelvägen är nog den bästa här vid lag och för att finna densamma kan man ju framlägga sina filatelistiska framtidsplaner för den oundviklige men rådvillige frimärkshandlaren eller någon etablerad filatelist bland sina bekanta. Här är det skäl att nämna, att när man ämnar vända sig till en frimärkshandlare för filatelistiska transaktioner bör man alltid välja en *väl* känd firma, hvilken har ett anseende för redbarhet och tillmötesgående att upprätthålla.

I frimärkssamlandets vårperiod var det vanligt att fästa frimärkena i albumet, genom att bestryka dess baksidor med gummi och sedan sätta fast dem lika solidt som man sätter ett frimärke på ett brefkuvert. Förf. såg nyligen en mindre samling från Sverige, i

hvilken ett stort antal af märkena voro fästa å sina platser medelst sigillack! Dylika metoder hafva förstört stora antal af ofta värdefulla märken och en sådan samling, om utbjuden till salu, skulle endast inbringa en bråkdel af hvad den eljest skulle vara värd. Numera och sedan länge tillbaka användes uteslutande för frimärkenas fästande så kallade "fastsättare". (Fig. 3).

Naturlig storlek.

Fig. 3.

Dessa äro af ytterst tunnt men starkt papper, rektangulära till formen och med ena sidan bestruken med rent, färglöst gummi arabicum. De tillhandahållas af alla frimärkshandlare och priset på 1000 fastsättare af prima kvalitet bör ej öfverstiga 50 öre. Man ser sålunda att det ej gärna betalar sig att göra dem själf. Hvilken vikt som är fästad vid fastsättarnes kvalitet såg förf. i en större frimärksfirmas annonser. Firman önskade köpa en samling på 10 tusen märken och stipulerade att hvarje anbud måste åtföljas af uppgift på hvad slags fastsättare, som användts för samlingen.

När man funnit den för ettärke i albumet bestämda platsen, tager man en fastsättare och fuktar gummit till hälften af fastsättarens längd. Denna fuktade del fästes vid frimärkets baksida i midten af märkets öfra kant så att den affuktade hälften af fastsättaren är utanför märkeskanten. (Fig. 4). Sedan detta är gjordt vikes fastsättaren tillbaka, så att kanten af vecket är i linie med det yttersta af frimärkets taggar. (Fig. 5). Denna tillbakavikna del af fastsättaren fuktas sedan och frimärket fästes medelst densamma i albumet. Vid fastsättandet bör

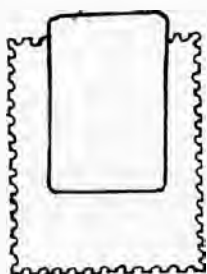

Fig. 4.

bör

Fig. 5.

man vara noga att frimärket placeras i midten af den ruta, som utgör dess plats, så att marginaler af lika vidd lämnas rundt omkring märket.

När märkena äro sålunda fastsatta kunna dess baksidor lätt undersökas, hvilket ofta är af stor vikt vid studiet af filatelistika; dessutom kunna de lätt uttagas från albumet genom att fukta den vid albumsidan fästa delen af fastsättaren.

Vid fästandet af obegagnade märken, hvilka hafva gummi å baksidorna, bör försiktighet iakttagas vid fuktandet, så att ej någon del af själfva märket fastlimmas vid albumbladet. Man måste alltid minnas att det skick, i hvilket frimärkena befinna sig är af allra största inflytande på samlingens värde och därför är ytterlig renlighet, noggrannhet och omsorgsfullhet en absolut nödvändighet. Många avancerade samlare röra ej märkena med fingrarne utan hålla dem vid fastsättandet medelst en särskild härför konstruerad pincett. Innan nybörjaren företager fastsättandet i albumet är det skäl att först praktisera med några värdelösa dubletter till dess det nödiga handlaget är vunnet.

V.

Studiet af Filatelistika.

Materialets kronologiskt följdriktiga ordnande i samlingen nödvändiggör ett systematiskt studium af desamma. Ett någorlunda fullständigt album innehåller vanligtvis anvisningar och illustrationer, hvilka för nybörjaren utgöra en tillfyllestgörande ledning. Om ett märke anträffas, för hvilket dess rätta plats ej kan fin-

nas, kan man helt enkelt lägga det åsido, till dess man hunnit rådfråga någon i ämnet mera erfaren. Den som planerat att i den filatelistiska utöfningen finna ett intressant studium och en klok kapitalinsättning, förutom det nöje och den förströelse, som själfva samlandet skänker, bör snarast möjligt förse sig med en af de stora fullständiga frimärkskatalogerna. En dylik katalog är för filatelistiska studier lika oumbärlig som en Flora vid studiet af Botanik. Den innehåller, som man t. ex. kan läsa å titelbladet af den amerikanska katalogen: "Utgifningsdatum, färg, form och värde af hvarje frimärke, som blifvit utgifvet af världens postverk med illustration öfver nästan hvarje märke." Olyckligtvis finnes ej någon dylik katalog utgifven på svenska språket och därför nödgas man finna sig till rätta med en af dem som publiceras i Tyskland, England, Förenta Staterna eller Frankrike. Dessa kataloger ehuru de representera ett enormt arbete kosta i genomsnitt endast omkring 3 kr. för hvarje. Den i Sverige allmännast använda katalogen är den af Gebrüder Senf i Leipzig utgifna. Hvarje större frimärkshandlare har vanligtvis en eller flera af dessa kataloger till salu.

Såsom en ledning för nybörjaren införa vi här en lista på inskriptioner som förekomma å en del märken, å hvilka ländernas namn ej finnas utsatta:

AMTLICHER VERKEHR å *Würtembergs tjänstefrimärk.*
A PERCEVOIR å *Lösenmärken från Belgien, Frankrike och Egypten.*

A PAYER å *Lösenmärken från Belgien, Frankrike och Egypten.*

COMMUNICACIONES å *Spaniens.*

CORREOS å *Kubanska märken upp till 1870.*

CORREOS Y TELEGRAFOS å *Spanien, 1879—1882.*

СРБНЈА å *Serbiens.*

ΕΛΛ ΓΡΑΜΜ å *Greklands.*

ΕΝΑΠΙΟΜΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΕΗΜΟΝ å *Greklands
Lösenmärken.*

ESCUELAS å *Venezuelas.*

Siffror angifvande värdet utan någon inskription å *Bra-
ziliens.*

FRANCO BOLLO POSTALE å *Italiens, Kyrkostatens
och de gamla Italienska staternas.*

H. R. Z. G. L. å *Schlesvig-Holsteins.*

НОРТОБАЯ МАРКА å *Rysslands.*

IMPUESTO DE GUERRA å *Spanska Krigs-skatte-
märken.*

KAIS. KÖN. ZEITUNGS å *Österrikiska tidningsmärken.*

K. K. POST STEMPEL (och värdet i Kreuzer) å *Öster-
rikes.*

K. K. POST STEMPEL (och värdet i Cents eller
Soldi) å *Österrikiska-Italiens.*

MAGYAR KIR POSTA å *Ungerns.*

PACCHI POSTALE å *Italienska paket-postmärken.*

POSTAGE å *Englands från 1840—1883.*

POSTAGE AND INLAND REVENUE å *Englands ef-
ter år 1883.*

POSTAGE DUE å *För. Staternas lösenmärken.*

POSTES ofvanför konungens bild å *Belgiens.*

POSTE ESTENSI å *Modenas.*

POST ZEGEL å *Hollands 1852 och 1864.*

REPUBLICA ORIENTAL å *Uruguays.*

REICHSPPOST å *Tysklands.*

SEGNA TASSA å *Italiens lösenmärken.*

TAXA DE PLATA å *Rumäniens lösenmärken.*

TE BETALEN å *Hollands och dess koloniers lösen-*
märken.

ULTRAMAR å *Kubas och Porto Ricas.*

Vid det avancerade studiet af frimärken har man att fästa afseende vid papperet, å hvilket ett märke är tryckt, papperets kvalitet med hänsyn till sättet för dess tillverkning, i papperet möjligen förekommande vattenstämplar, de olika sätten af roulettering och perforering (eller tandning), som användts för att kunna lösgöra märkena från hvarandra, teckningen och metoden, som användts för densammas återgifvande i tryck (gravyr, litografi, typografi etc.) tryckets färgnyanser och till sist kvaliteten af och färgen på gummit, som användts för märkets fästande vid kuverten. Flera af dessa detaljer kunna tyckas totalt öfverflödiga och dock äro de ofta af största vikt vid bestämmande af ett märkes utgifningsår och dess raritet med motsvarande värde. Såsom en illustration af detta förhållande kunna vi exempelvis anföra det svenska märket å en riksdaler af 1872—1878 emissionerna. Detta märke (obegagnadt) med en tandning som räknar 14 tänder på 2 cm. är i katalogerna värderadt till 15 mark. Samma märke med 13 tandningar på 2 cm. är värderadt till 100 mark. (Fig. 6).

Fig. 6.

Ett frimärke från Goda Hoppsuddens emission för år 1853, tryckt å papper af blåaktig färg, är värderadt till 50 mark. Samma märke, tryckt något år senare å hvitt papper har ett katalogvärde af 20 mark. (Fig. 7).

Ett litograferadt 20 centavos frimärke af Guatemalas emission af år 1886 har mer än dubbla värdet af samma som utkom påföljande år, men då utfördt medelst gravyr. (Fig. 8).

När ett misstag i tryckningen har gjorts å ett

märke och såsom vanligt blifvit rättadt efter det jämförligtvis få exemplar utkommit i marknaden, så betinga

naturligtvis de märken, hvilka visa ett dylikt misstag, långt högre priser än de korrekta exemplaren. Såsom ett exempel kunna vi nämna det För. Staternas märke af 1869 års emis-

Fig. 7.

sion som allmänt går under namnet "Kolumbi land-

landstigning. (Fig 9). Å detta märke råkade man vid tryckningen, af misstag vända upp och ned på den i blå färg tryckta centrala delen af märket och medan de korrekta exemplaren värderas, begagnadt till 6 kr. pr styck anses ett märke med bilden upp och ned vara värdt 800 kr.

Fig. 8.

I Engelska koloniernas märken förorsaka olika vattenstämplar i papperet, hvarå frimärkena äro tryckta mycket varierande priser å eljest alldeles lika märken. Således är Jamaicas gulbruna 4-pence-märke af emissionen 1871, tryckt

å papper med vattenstämpeln a (fig. 10) värdt 20 kr. medan samma märke med samma färg, tryckt 1883 å papper med vattenstämpel b endast värderas till 60 öre.

Fig. 9.

Vattenstämplarna äro i många märken knappast sjönjbara, men framträda mycket tydligt om man lägger märket å ett stycke slät, svart

vaxduk med märkets tryckta sida nedåt och slår några droppar benzin å dess baksida. Nuvarande Svenska frimärken äro vattenmärkta med en krona.

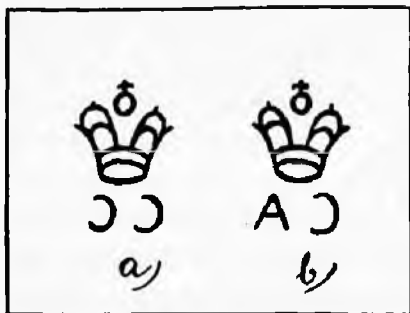

Fig. 10.

Färgnyanserna spela äfven sin roll vid bestämmandet af ett märkes raritet och värde, sålunda är det mörkgröna 10-cents märket af För. Staternas 1857-60 års emission värdt 10 kronor, medan samma märke i gulgrön färg betingar ett pris af 30 kronor, obegagnadt.

Det ofvan anförda är ämnadt att bibringa en idé om hvilket vidsträckt fält för observation och studium filateliens erbjuder den som är hågad att söka mer än ett tidsfördrif i dess utöfning. Detta bör dock ej skrämma den som hvarken har håg eller tillfälle att begifva sig ut på filateliens *djupa* vatten, ty vi kunna med tämligen visshet säga, att det stora flertalet af samlare fästa intet afseende vid vattenstämplar, perforering eller gummi, blott tagande hänsyn till typer och värden och utan att duplikera märken, hvilka äro alldeles lika till utseendet om än utgifna vid olika tidpunkter. Som förut påpekadt kan hvar och en vid studiet af filatelistika följa sin egen smak, råd och tid. Det är denna absoluta individuella frihet som vidlåder filateliens utöfvande, hvilken utgör ett af dess största behag. Filatelister respektera alltid hvarandras sträfvan den och arbete äfven om de råka arbeta å olika verksamhetsområden.

VI.

Generalism och Specialism.

Den filatelistiska världen är delad i tvenne stora läger, Generalsamlare och Specialister. Generalsamlare kallas den, som samlar antingen alla länders märken eller också en större grupp af länders såsom Europas eller Englands och dess koloniers etc. En Specialist tager däremot något visst lands eller en mindre grupp af länders märken såsom t. ex. Sveriges, Norges och Danmarks, till sitt verksamhetsfält och samlar då alla möjliga variationer af detta lands eller länders märken med hänsyn till olika papperssorter, färgnyanser, vattenmärken, perforering och andra möjligen förekommande, oftast ytterst obetydliga skiljaktigheter. Specialismen, ehuru i många fall alltför högt uppdrifven, har gjort filateliens ovärderliga tjänster genom de ytterst grundliga studier den nödvändiggör. Det allra bästa af den filatelistiska facklitteraturen och af sakrika specialuppsatser i den filatelistiska pressen, har flutit från framstående specialisters pennor.

För den filatelistiska nybörjaren finnes enligt min mening endast *en* väg han bör följa och det är *generalismens*. Samlandet af alla länders frimärken bibringar en allmänbildning å filateliens område, hvilken hvarken specialist eller generalsamlare gerna kan vara förutan. Efter en längre erfarenhet och sedan samlingen hunnit tillväxa kan generalisten när som helst välja något särskildt land och börja specialisera i detsamma. Det är betydligt mycket större kostnad och arbete förbundet med ett öfvergående från specialism till generalism.

En framstående engelsk auktoritet har sagt att ge-

neralsamlaren har det största *nöjet* af filateliën, medan specialisten har den *största vinsten*. Man må ej tro att det endast är nybörjaren eller de mindre djupgående filatelisterna, hvilka ägna sig åt generalsamlandet. Af 14 notabelt stora samlingar, hvilka såldes af sina ägare under åren 1876—1900 voro 10 generalsamlingar och 4 specialsamlingar. Den samling, hvilken inbringade sin ägare högsta summan var en generalsamling tillhörig amerikanen *F. W. Ayer*. Denna samling såldes år 1897 i olika repriser för en totalsumma af 810,000 kronor.

För den som äger kapital och en *grundlig* filatelistisk kännedom erbjuder filateliën ett lockande fält för spekulation och härvidlag är det nog troligt att en större och fullständigare specialsamling fortare ökas i värde och finner lättare köpare än en generalsamling af samma ålder och representerande samma kapitalinsättning.

Det finnes många, utan intresse för filateliën, hvilka samla de vanligaste begagnade frimärkena utan urskiljning endast läggande dem på hög troende att de om några år skola komma att representera ett visst värde, som står i direkt proportion till samlarens mer eller mindre lifliga illusioner. Sådana samlare önska vi upplysa om att de misstaga sig och endast förorsaka sig själfva lönlös möda och arbete. Frimärken hvilka utsläppts i marknaden i millioner efter millioner och användts för en nations dagliga korrespondens representera intet värde och säljas och köpas kilogramvis för en spottstyfver om någon köpare kan finnas. Det finnes frimärken utgifna och använda år 1841, hvilka endast äro värda några öre pr dussin.

Det är filateliën som gifvit frimärkena dess värde

och skapat de stora rariteterna och utan filatelistiska kunskaper kunna dessa värden ej förstås eller tillgodogöras.

Innan vi avsluta detta kapitel önska vi påpeka ovissheten af att planera sitt filatelistiska arbete vidlyftigare än ens tillgångar tillåta. Om man endast kan undvara 25 öre i veckan på samlingens tillökning, så bör ej detta belopp öfverskridas. Veckorna äro många och så småningom visa sig resultat, öfver hvilka man kan känna sig stolt. Många af de vanligare, och stundom ovanliga, märkena kunna erhållas gratis medelst sökande i tillvaratagen korrespondens, genom vänners bistånd o. s. v. Gör man den filatelistiska utöfningen ekonomiskt betungande är man den bättre förutan, ty då utplånar man nöjet och dödar håg och lust. Den som samlar öfver sina tillgångar och skuldsätter sig för tillfredsställandet af en ovis och kortvarig entusiasm tvingas snart att slumpa bort sina förvärfvade skatter för ett vrakpris.

VII.

Filatelistisk Litteratur.

Den filatelistiskt intresserade, det må nu vara för nöjets eller studiets skull, bör snarast möjligt subscribera på en väl redigerad filatelistisk tidskrift. Ett dylikt organ diskuterar dagens frågor af intresse för samlaren och innehåller ofta ledande och upplysande artiklar, hvilka äro af största värde vid det filatelistiska studiet. Hänvisningar på förestående prisstegringar, illustrerade upplysningar öfver nyutkomna märken, litteraturrevyer, varningar mot bedrägerier och dylikas afslöjande göra subskriptionen å ett dylikt organ till en nödvändighet, som man ej har råd att vara förutan. Annonsafdelningen

är dessutom af synnerlig nytta för kloka och prisbilliga inköps görande. Den filatelistiska pressen är världsomfattande i sin verksamhet. England äger en filatelistisk veckotidning och För. Staterna fem. Det största antalet tidskrifter äro månatliga. Sverige är synnerligen väl representeradt af Svensk Filatelistisk Tidskrift, hvilken utgifves i Stockholm af Sveriges Filatelist-Förening. Lättaste och billigaste sättet att vinna tillgång på nödig filatelistisk litteratur är medelst ingående i en förening sådan som den nyss nämnda, såvida man nått myndig ålder. Denna förening räknar som medlemmar de främsta filatelistiska samlare, forskare och förmågor som Sverige äger och här förbindelser, hvilka sträcka sig till alla större kulturländer.

Det är dylika föreningar och dess filatelistiskt fostrande verksamhet vi hafva ått tacka för en press, hvars alster vunnit en sådan spridning och en litteratur så rikhaltig att de placerat filatelierna å en nära nog vetenskaplig ståndpunkt. En samlarevurm, ett nöje och ett studium för nöjes skull, hvilket sedan midten af föregående sekel ständigt gått framåt, ständigt utvecklats och ständigt vunnit nya anhängare, som äger sin egen distinkta press och litteratur och världskända handelshus har demonstrerat sin permanens på ett sätt, som ingen annan samlingsvurm. Man och kvinna, ungdom och ålderdom, den fattige och millionären, arbetaren och fursten, alla mötas de i ömsesidig förståelse å filateliens verksamhetsfält. De dela med hvarandra samma nöje, samma studium och samma arbete.

Sveriges Frankotecken

1855—1905

i praktband och guld-nitt.

322 sidor med 8 porträtter.

326 afbildningar och 5 grafiska framställningar.

Pris franko 10 kr. med 20 % rabatt för medlemmar af
Sveriges Filatelist-Förening och posttjänstemän.

Första pris, Silfvermedalj, i Milanoutställningen 1906.

Utdrag ur tidningspressens omnämmande af arbetet:

Sveriges frankotecken ett kulturellt hafsäkelminne, en ovanligt ståtligt och mycket innehållsrik kvartvolym, som prydes af ett porträtt af Prins Gustaf Adolf, Sveriges Filatelist-Förenings hedersledamot. *(Stockholms Dagblad.)*

Ett filatelistiskt praktverk. I både grundlighet och elegans står detta egendomliga arbete i allra främsta ledet och för hvarje lande facklitteratur skulle det vara en prydnad. *(Stockholms Tidningen.)*

Ett genomläsande af det hela synes lätt kunna förläda litet hvar att bliwa filatelist. *(Svenskt Postarkiv.)*

Ein grosses Verdienst hat sich Sveriges Filatelist-Förening um die Philatelie erworben durch Herausgabe eines Werkes, das den besten Erzeugnissen unserer philatelistischen Litteratur ebenbürtig zur Seite gestellt werden kann: SVERIGES FRANKOTECKEN 1855—1905. — Indem wir jedem Philatelisten das Studium dieses Prachtwerkes auf das Warmste empfehlen, schliessen wir hiermit unsere kleine Betrachtung. *(Verh. Korrespondenz-Blatt.)*

— — — eine Festschrift, die sich würdig an die Prachtwerke anreihet, die bezüglich anderer Länder, z. B. der Schweiz, Japan etc. bereits früher erschienen sind. — — — Das Buch legt bereites Zeugnis für das ernste Streben und die Thätigkeit der Mitglieder und des Vorsitzenden unserer Correspondirenden Gesellschaft ab. *(Der Philatelist.)*

C'est un magnifique volume. Cet ouvrage fait honneur à la Société philateliqye suédoise. *(Collectionneur des Timbres-Poste.)*

— — — it has been produced in a manner worthy of its admirable contents, and worthy of H. R. H. Prins Gustaf Adolf, to whom it is dedicated. The typographical execution of the work and the illustrations are all that could be desired. The publication of this work of the stamps of Sweden is a great credit to the Swedish Philatelic Society. *(Stanley Gibbon's Monthly Journal.)*

— — — a work which is of lasting credit to its publishers and Swedish philately in general. — — — sufficient has here been given to show the valuable nature of this first complete work of the stamps of Sweden. *(Mekeel's Weekly Stamp News.)*

Rekviritioner insändas till

Sveriges Filatelist-Förenings Expedition,

24 A Greffuregatan 24 A

STOCKHOLM.

är dessutom af synnerlig nytta för kloka och prisbilliga inköps görande. Den filatelistiska pressen är världsomfattande i sin verksamhet. England äger en filatelistisk veckotidning och För. Staterna fem. Det största antalet tidskrifter äro månatliga. Sverige är synnerligen väl representeradt af Svensk Filatelistisk Tidskrift, hvilken utgifves i Stockholm af Sveriges Filatelist-Förening. Lättaste och billigaste sättet att vinna tillgång på nödig filatelistisk litteratur är medelst ingående i en förening sådan som den nyss nämnda, såvida man nått myndig ålder. Denna förening räknar som medlemmar de främsta filatelistiska samlare, forskare och förmågor som Sverige äger och här förbindelser, hvilka sträcka sig till alla större kulturländer.

Det är dylika föreningar och dess filatelistiskt fosterande verksamhet vi hafva att tacka för en press, hvars alster vunnit en sådan spridning och en litteratur så rikhaltig att de placerat filateliens å en nära nog vetenskaplig ståndpunkt. En samlarevurm, ett nöje och ett studium för nöjes skull, hvilket sedan midten af föregående sekel ständigt gått framåt, ständigt utvecklats och ständigt vunnit nya anhängare, som äger sin egen distinkta press och litteratur och världskända handelshus har demonstrerat sin permanens på ett sätt, som ingen annan samlingsvurm. Man och kvinna, ungdom och ålderdom, den fattige och millionären, arbetaren och fursten, alla mötas de i ömsesidig förståelse å filateliens verksamhetsfält. De dela med hvarandra samma nöje, samma studium och samma arbete.

Sveriges Frankotecken

1855—1905

i praktband och guld-nitt.

322 sidor med 8 porträtter.

326 afbildningar och 5 grafiska framställningar.

Pris franko 10 kr. med 20 % rabatt för medlemmar af
Sveriges Filatelist-Förening och posttjänstemän.

Första pris, Silfvermedalj, å Milanoutställningen 1906.

Utdrag ur tidsningspressens omnämmande af arbetet:

Sveriges frankotecken ett kulturellt halfsekelminne, en ovanligt ståtligt och mycket innehållsrik kvartvolym, som prydes af ett porträtt af Prins Gustaf Adolf, Sveriges Filatelist-Förenings hedersledamot. *(Stockholms Dagblad.)*

Ett filatelistiskt praktverk. I både grundlighet och elegans står detta egendomiiga arbete i allra främsta ledet och för hvarje lands sacklitteratur skulle det vara en prydnad. *(Stockholms Tidningen.)*

Ett genomläsande af det hela synes lätt kunna förleda litet hvar att blifva filatelist. *(Svenskt Postarkiv.)*

Ein grosses Verdienst hat sich Sveriges Filatelist-Förening um die Philatelie erworben durch Herausgabe eines Werkes, das den besten Erzeugnissen unserer philatelistischen Literatur ebenbürtig zur Seite gestellt werden kann: SVERIGES FRANKOTECKEN 1855—1905. — Indem wir jedem Philatelisten das Studium dieses Prachtwerkes auf das Wärmste empfehlen, schliessen wir hiermit unsere kleine Betrachtung. *(Vertr. Korrespondenz-Blatt.)*

— — — sine Festschrift, die sich würdig an die Prachtwerke anreicht, die bezüglich anderer Länder, z. B. der Schweiz, Japan etc. bereits früher erschienen sind. — — — Das Buch legt bereitetes Zeugnis für das ernste Streben und die Thatkraft der Mitglieder und des Vorsitzenden unserer «Correspondirenden Gesellschaft» ab. *(Der Philatelist.)*

C'est un magnifique volume. Cet ouvrage fait honneur à la Société philateliqúe suédoise. *(Collectionneur des Timbres-Poste.)*

— — — it has been produced in a manner worthy of its admirable contents, and worthy of H. R. H. Prins Gustaf Adolf, to whom it is dedicated. The typographical execution of the work and the illustrations are all that could be desired. The publication of this work of the stamps of Sweden is a great credit to the Swedish Philatelic Society. *(Stanley Gibbon's Monthly Journal.)*

— — — a work which is of lasting credit to its publishers and Swedish philately in general. — — — sufficient has here been given to show the valuable nature of this first complete work of the stamps of Sweden. *(Mekeel's Weekly Stamp News.)*

Bekvisitioner insändas till

Sveriges Filatelist-Förenings Expedition,

24 A Grefsturegatan 24 A

STOCKHOLM.

**Följande af Sveriges Filatelist-Förening
utglfna arbeten kunna erhållas
på rekvisition från föreningens expedition:**

Svensk Filatelistisk Tidskrift 1900, 01, 02, 03 04, 05 och 06	Kr. 2.—
Prisförteckn. öfver Sveriges Postvärdetecken 1898	» 0.75
» » » » 1901	» 0.75
Verzeichnis über die Postwertzeichen von Schweden 1906.....	» 1.25
Tysk-engelsk-fransk-svensk filatelistisk ordbok af <i>Djurling och Kjellstedt</i> ,	» 1.—
Sveriges Frankotecken 1855—1905	» 10.—
för medlemmar af Sveriges Filatelist-Förening	» 8.—
Biografi öfver de viktigaste specialverken rörande de olika ländernas postvärdetecken af <i>Rud. Krasemann</i> ,	» 1.—
Filatelien såsom nöje och studium af <i>L. Harald Kjellstedt</i>	» 0.50
Enstaka nummer af Svensk Filatelistisk Tidskrift pr st.	» 0.25

Allt franko mot likvid i postanvisning eller frimärken.

**Under utglfning af Sveriges Filatelist-
Förening äro:**

Verzeichnis über die Postwertzeichen von Schweden 1907
Ganzsachen.

10.
Biblioteca de la "Revista Postal"

S. OSSA BORNE

— EL —

FRANQUEO PREVIO

Y LA

CORRESPONDENCIA MULTADA

VALPARAISO

IMPRESA GILLET, CORONEL URRIOLA, NÚM. 16

—
1899